	1 an	6 mois	3 mois	1 an	6 mois	3 mois
	Indochine			Etranger		
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Các công-sở	»	8. 00	8. 00	8. 00	9. 00	»
Sáu tháng. .	3. 00	3. 50	3. 20	3. 20	3. 30	4. 50
Ba tháng . .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	1. 65	2. 25
Một tháng. .	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 60	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: F. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique:
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 160

timètre de hauteur, sur 0 = 066 de large.

1re page

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một giống trùng-độc cho xã-hội

Mấy năm nay nước ta mới nảy nòi ra một hạng người mới rất hại cho gia-đình, cho xã-hội. Hạng người ấy không nhất định làm nghề gì, mà việc gì chúng cũng tự nhận là làm được. Luật-pháp chẳng biết, lý sự mịt-mù, chúng cứ thi rồng ra vào nhưng sở luật-sư, những nơi tụng-đình, rồi ra ngoài tự xưng là thầy nọ ông kia, để đỡ người ta việc. Hàng xóm láng giềng bắt kỳ có cải cọ nhau đơ ? chúng liền đến bàn bè bảo nhỏ để xui nguyên giục bị; vợ chồng anh em chẳng may có xô-xát nhau đơ ? chúng liền đến tán ma tán mẩu mà vơ vượn về hươu. Cái mục đích của chúng chỉ cốt gây cho người ta sinh ra kiện cáo nhau, để nhờ chúng tìm thấy đưa chỗ, thì làm sao chúng cũng kiếm được lời. Mà cái lời của chúng lắm khi lại to hơn cả cái lời của các nhà luật-sư, cán-sự, vì các nhà luật-sư, cán-sự tiền phí tổn còn có gia nhất định, chứ như bọn sân việc kiếm lời này thì cứ cáo được đồng nào là lợi đồng ấy.

Ấy việc kiện ngày xưa nước mình là một việc rất nan-hữu, thế mà mấy năm nay thịnh hành một cách lạ thường, làm x ếu đỗ cả gia đình chế-độ gây nên đã mấy mươi đợi nay một phần lớn là bởi cái mà-lực của bọn khuyển ưng ấy vậy. Ta đã từng thấy nhiều nhà vợ chồng rất là thương mến nhau, chỉ v. một việc cỏn con cãi cọ nhau xoàng, thế mà bị chúng xúi sáo sau lưng, xui giục đi kiện cáo, đến bà trót đại cả nghề mà thành ra vợ chồng là rẽ, con cái nheo nhóc, sơ nghiệp tan-tành ; đến lúc biết tỉnh đại ra thì sự đã đĩ nhiên mất rồi, còn cứu lại làm sao được.

Lạ gì người mình, học chưa hẹp hòi, luật pháp mơ mịt, lại vốn có tính hay tức khí đua hơi, một quả cau không chia đều, một miếng thịt không pha đồng, mà bán nhà bán ruộng đem nhau lên đến cửa quan, xưa nay cũng đã từng vô số; lấy thế mà đương lúc hai bên giận dữ căm tức nhau, lại gặp được những kẻ đến xin làm thầy cò cho, thì làm gì chẳng dễ mắc vào lưới của chúng. Bởi vậy cho nên chúng làm cái nghề ấy cực lời, mà cứ mỗi ngày cái giống nó lại sinh sôi nẩy nở nhiều mãi ra. Trước chúng còn kiếm ăn ở chốn thành-thị, nay đã thấy có kẻ về cả đến những xó-xỉnh chốn thôn quê mà kiếm việc rồi. Nhất là từ khi công bố luật mới đến giờ, dân nhà quê không hiểu luật lệ thế nào thì cái giống sâu bọ ấy lại kiếm ăn càng dễ, mà cái hại kiện cáo lại càng thấy nhiều. Đó thực là một loài trùng độc rất hại, ta phải tìm cách mà trừ cho tiệt giống đi mới được. Mới đây trong báo *La voix Annamite* ở Nam-kỳ cũng có một bài ta thán về cái giống trùng ấy, và có đề xướng ra một phương sách trừ giống trùng độc ấy đi

Bảo ấy nói: « ... Ai cũng biết các luật sư ở Đông pháp bây nay vẫn kiêm cả hai việc là vừa làm tụng-sư và vừa làm luật-sư, tuy rằng không phải là không có giới-hạn nào, nhưng sau này tất một ngày một tăng dần, vì những việc tranh-tụng cũng tăng số lên, mà mỗi khi việc tranh-đoán đem tụng-đình, thường thấy bàn tảo cũng có luật-sư cả. Cứ như thiển-ý của tôi, thì việc ấy cũng là một việc hay cả đôi đường, hay cho những người có việc tranh tụng vì có luật-sư để bảo bàn cho điều hay lẽ phải, lại hay cho các quan thẩm phán nữa vì cái trách vụ nặng nề của các ngài cũng bởi thế mà được nhẹ nhàng bớt đôi chút.

Nhưng các ông luật sư lại có những người bản xứ làm việc tụng nhà giấy để giúp đỡ các ông tụng cái nghề-nghiệp của mình, mà ta hay gọi là phán-sự luật-sư. Những người ấy nguyên là những người làm công của các ông luật-sư tự kén chọn và tự giả công lấy. Những người ấy cũng được biết công việc tư pháp ít nhiều, và làm việc ngay tại trong nhà giấy luật-sư, kể coi việc này, người coi việc khác. Nhưng thành ra người không người ấy, lại còn biết bao người tìm nghề lo việc kiếm lời, mà không có môn bài nhà nghề, họ cứ đi lại các nhà giấy luật-sư, nhà tự xưng là phán-sự luật sư, hàng ngày đi lại trong các phố xá, đứng chực tại các nơi tụng đình, thì nhau mà chào hỏi những người có việc kiện cáo, tranh cướp môn hàng một cách đê-tiện, xui giục nên những việc kiện-cáo không đâu. Đó là những đồ sâu mọt nguy hiểm. Nguyên những người phán sự luật sư chưa tổ-chức nên riêng hẳn một ngạch thì các quan chức cũng không có thể ngăn ngừa được, vì nêu khép bọn ấy vào tội làm nhận chức phán sự luật sư thì chính chức ấy hiện cũng chưa có. Cho nên cái cách chỉ-trương mà tôi muốn bàn đây, có lẽ sẽ là một phương sách chắc-chắn để trừ cái hại hiện nó đương làm hại rất nhiều mà mỗi ngày lại lan rộng thêm nữa. thực thế, những bọn thầy cò ấy đâu đâu cũng thấy. Nào là các nơi chợ búa, trên hỏa-xa, các khách-sạn v. v. cả đến các thôn xã hẻo lánh cũng có, mà trong các thôn xã thì bọn ấy thường lại là những kỳ-mục thân thế trong làng trong xóm. Nhưng khoan, ta hãy để bọn ấy đây và hãy nói về các phán sự luật sư đã, nghĩa là những người giúp việc các luật sư, mà lại đương làm trung gian cho luật sư với người có việc. Các người ấy làm thông ngôn cho luật-sư và giúp đỡ luật sư trong việc tố-tụng, và thành ra những người giúp đỡ cho việc tư-pháp. Những người ấy ít ra cũng ích lợi bằng các thông-ngôn tại các tòa án. Họ dịch những lời của luật sư cho những người có việc, và bày tỏ những lời của người có việc cho luật-sư, họ có thể biết những việc bí mật của chủ mình, và các điều bí-mật trong việc tư-pháp nữa. Như vậy, hễ những người ấy chưa có một ngạch có qui-tắc nhất định, có kỷ-luật nghiêm-trang thì đối với công chúng cũng bị coi lẫn lộn với bọn kiếm việc thầy cò kia, là một bọn nguy-hiểm cho nhân dân vậy.

Bọn đi sâu việc ấy mượn tiếng rằng giúp việc luật sư không lấy tiền công, nhưng ký thực chúng tìm cách đánh lừa các ông luật-sư và ngo khoét những người có việc rồi ra, cũng cứ lấy tiền phần nữa vì cái trách vụ nặng nề của các ngài cũng bởi thế mà được nhẹ nhàng bớt đôi chút.

Nhưng các ông luật sư lại có những người bản xứ làm việc tụng nhà giấy để giúp đỡ các ông tụng cái nghề-nghiệp của mình, mà ta hay gọi là phán-sự luật-sư. Những người ấy nguyên là những người làm công của các ông luật-sư tự kén chọn và tự giả công lấy. Những người ấy cũng được biết công việc tư pháp ít nhiều, và làm việc ngay tại trong nhà giấy luật-sư, kể coi việc này, người coi việc khác. Nhưng thành ra người không người ấy, lại còn biết bao người tìm nghề lo việc kiếm lời, mà không có môn bài nhà nghề, họ cứ đi lại các nhà giấy luật-sư, nhà tự xưng là phán-sự luật sư, hàng ngày đi lại trong các phố xá, đứng chực tại các nơi tụng đình, thì nhau mà chào hỏi những người có việc kiện cáo, tranh cướp môn hàng một cách đê-tiện, xui giục nên những việc kiện-cáo không đâu. Đó là những đồ sâu mọt nguy hiểm. Nguyên những người phán sự luật sư chưa tổ-chức nên riêng hẳn một ngạch thì các quan chức cũng không có thể ngăn ngừa được, vì nêu khép bọn ấy vào tội làm nhận chức phán sự luật sư thì chính chức ấy hiện cũng chưa có. Cho nên cái cách chỉ-trương mà tôi muốn bàn đây, có lẽ sẽ là một phương sách chắc-chắn để trừ cái hại hiện nó đương làm hại rất nhiều mà mỗi ngày lại lan rộng thêm nữa. thực thế, những bọn thầy cò ấy đâu đâu cũng thấy. Nào là các nơi chợ búa, trên hỏa-xa, các khách-sạn v. v. cả đến các thôn xã hẻo lánh cũng có, mà trong các thôn xã thì bọn ấy thường lại là những kỳ-mục thân thế trong làng trong xóm. Nhưng khoan, ta hãy để bọn ấy đây và hãy nói về các phán sự luật sư đã, nghĩa là những người giúp việc các luật sư, mà lại đương làm trung gian cho luật sư với người có việc. Các người ấy làm thông ngôn cho luật-sư và giúp đỡ luật sư trong việc tố-tụng, và thành ra những người giúp đỡ cho việc tư-pháp. Những người ấy ít ra cũng ích lợi bằng các thông-ngôn tại các tòa án. Họ dịch những lời của luật sư cho những người có việc, và bày tỏ những lời của người có việc cho luật-sư, họ có thể biết những việc bí mật của chủ mình, và các điều bí-mật trong việc tư-pháp nữa. Như vậy, hễ

Xem như mấy câu trên này, thì ra cái bọn trùng khuyển, ở Nam-kỳ lại còn dữ-dội hơn ở ngoài Bắc ta nhiều. Còn như cái cách của tác-giả bàn đây tuy chưa hẳn đã trừ được tiệt nọc bọn trùng khuyển ấy, nhưng thiết tưởng may ra cũng đỡ được ít nhiều.

N. T. C.

Cuối tàu bay vòng thế-giới

Phi-hành gia nước Úc tên là Sir Keith Smith, tức là anh ruột Sir Ross Smith năm trước toan bay vòng quanh thế giới, về sau bị ngã tàu bay chết, định đến đầu năm xuân năm nay, lại thay em mà làm cho trọn công việc ấy.

Nay lại có một phi hành gia mới người nước Anh, là M. Covan cũng định bay vòng thế giới. Ông sẽ cưỡi một chiếc máy Haviland 240 mã lực, có mấc quả phao vào, phòng khi bay trên mặt bể. M. Mackenzie Griewe, trước đã theo phi hành gia Hawker, bay qua bể Atlantique nay lại theo phi hành gia Covan trong cuộc bay lần nay. Ông định đầu tiên bay tới Bagdad, Calcutta, Shangai, rồi có lao Vancouver và Terre Neuve, có nhẽ theo đường Açores Lisbonne mà bay qua bể Atlantique.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 8 Mars 1923

Nước sông ở Pháp

Nước các sông vẫn lớn. Sông Seine đã đứng. Nước sông Garonne lên các miền ở triền Bordeaux bị lụt. Nước sông Loire xuống ít nhiều.

Tại Nguyên-lão nghị viện

Nguyên lão nghị viện đã ưng chuẩn bản luật lọc ngũ 18 tháng ngày hôm [illegible]

Tại Thứ-viện nghị-viện

Ngày hôm thứ tư Thứ-viện nghị-viện đã bàn đến bản khôi thảo luật pháp về việc hoàn cải bản luật bảo cử.

Tiểu ban tài chính của nghị-viện nghe xong lời quan thượng-thư Lasteyrie bình-phẩm khoản cải-lương của M. Aariol định rằng các võ-danh trái đem lác giao dịch với nhau cũng phải có chữ ở bên dưới mới được đăng sau, tài ngũ việc đầu phiếu không ưng thuận khoản cải lương ấy.

Việc nước Đức

Báo *Le Temps* có nói trong bài diễn-văn của viên thủ-tướng Cuno đọc ở nghị-viện ngày hôm thứ ba có ba đại ý như sau này: 1o Nước Đức không giảng giải trước; 2o Song nước Đức cũng ưng-thuận điều-đình, 3o Nước Đức không cự điều ước cũ càng.

Việc vận tải trên sông Rhin

Các đại-biểu hội chủ tàu đi trên sông Rhin, các cửa bể Strasbourg, và Kehl, và các mỏ than bộ-nghị ở Paris đã ấn định tiền cước chở than từ Anvers đến Strasbourg là 27 f. 25 một tấn.

Nước Đức đối với nước Ý

Báo *Giornale di Roma* có nói rằng 17 người thợ nước Ý cùng một người giáo-mục đi qua nước Đức để đi đến nước Bỉ bị người Đức chửi đánh tại nhà ga Rosenheim thuộc về bên quỏ-Bavière, thì đã phải trở lại không đi được nữa. Khi họ đến Innsbruck có đến kêu tạ bộ lĩnh-sự nước Ý.

Việc trong hạ sông Rhur

Mỗi ngày có 133 chuyến xe đi 21 nghìn kilomètres.

Việc tuyển người Đức vào làm hỏa xa một ngày một nhiều hơn.

Số lương-thực đem vào hạ sông Rhur ngày hôm thứ ba được 501 tos. Số ấy tính ra nhiều hơn số cần dùng trong hạt ấy.

Nước Anh đối với việc trù-bình

Báo *Intransigeant* nói rằng trong khi M. Cuno đọc một bài diễn văn tại nghị viện Đức thì M. Bonar Law có nói tại hạ nghị-viện nước Anh những lời sau này: « Người Anh không quên rằng trong buổi chiến-tranh nước Anh là đồng-minh của người Pháp. Tôi chắc đứng làm trung-gian không phải đường, chắc là nước Pháp lấy làm không bằng lòng lắm.

Hoa-kỳ đối với việc trù-bình

M. Root điện thuyết tại New-York có nói: Người Hoa-kỳ không có quyền cấm nước Pháp vào trong hạt sông Rhur, cũng như là nước Pháp không có quyền bắt nước Hoa-kỳ phải cho người Nhật nhập tịch vậy.

Việc các nước về bể Baltique

Cuộc hội-nghị kinh-tế của các nước về bể Baltique đã họp tại Helsingfors Nước Ba-lan, nước Esthonie và nước Finlande có cử đại-biểu đến dự nghị. Còn nước Lithuanie thì có cử một viên đại-biểu bàng thính đến.

Việc thuộc-địa Maroc

Trong miền Tây Nam trung-bộ núi Atlas, thì việc bình định tiến bộ lắm. Ở miền nam Atlas cái thế lực nước Pháp cũng to lên nhiều.

Bài ca Âu-trĩ-viên

XCI

Đàn con Âu-trĩ ta nay!
Ơn nhờ Khai-trí dựng gây giống nòi.
Có vườn có rược hẳn-hoi,
Ra vào tuyển-tập, đông người sửa sang.
Khi ấu khi nói dịu-dàng,
Cây non lựa nắn, chim giảng tập bay.
Cũng nhàn tính nết đổi thay,
Xét-soi mọi vẻ đỏ bay những điều
Nói lời nay thực chớ điêu,
Tập câu bạo-dạn, luyện điều đảm đang
Mỗi ngày soi đạ nở-nang.
Oanh cỏn nọc nói trên ngàn nữa ta!
Chớ lẻo-xoét, chớ chua-ngoa,
Chớ vào mách-lục, chớ ra chửi càn.
Ta nên bỏ thói phũ phàng,
Ăn thì cũng phải giữ đàng nết-na.
Bữa thường mới-mọc mẹ cha,
Đương ăn chớ nói bẩn đo nhỏm nhoàm
Chớ hỗng-hộn, chớ vội vàng,
Chớ vơ rau sống, chớ ngoám quả xanh
Đồ ăn vốn để nuôi mình,
Tôi cơm chớ kể tục-tằn bỏn ăn.
Bữa xong rửa nhẵng, rửa rằng,
Tập-tành bách-bộ thung-thăng chơi bời.
Đá quần, đá bóng những nơi,
Luyện rèn gân-cốt, lộng trời chơi tay.
Chớ đánh-khẳng, chớ leo-cây,
Chớ chơi bẩn đất, chớ vầy chuồm-oe
Nắng mưa chớ chạy nhông-nhao,
Chim cò biết chọn cây cao nương mình!
Càng nhau giữ nết hiền-lành,
Bạn bè bỏ thói tranh-hành ghét-ghen,
Dại khôn nên phải xét xem,
Kẻ hay ta học, kẻ hèn ta thương.
Chớ kiêu-ngạo chớ căng-cường,
Nhọn hoằng bay lượn cũng thường thấy-chung!
Tuổi quen đánh chọi chớ cùng,
Ong kia đầu độc cũng không hại đâu!
Lũ ta cùng nước cùng làng
Cùng giòng Hồng-Lạc, cùng đoàn thơ-ngây.
Hươu, nai còn biết hợp bầy,
Loài người ta cũng sum vầy với nhau
Tính hay, nết tốt thiếu đâu,
Gần đèn cũng được nhiễm-màu vẻ-vang.
Xưa chàng Phạm-Chính khôn-ngoan
Cầu rồi, nước đổ đầy hang lại còn.
Lòng người sẵn có tri khôn,
Khác nào gai nhọn quả-tròn bẩm-sinh
Lại nàng Taj-điểm cũng tinh,
Năm lên sáu đã nổi danh học-hành.
Ta nay trở gửa non mầng,
Theo đòi khôn-khéo nẻo giữ-gành lễ-nghi.
Giữ lòng phép-tắc như mỵ,
Đứng thì ngay ngắn, ngồi thì nghiêm-trang
Cùng nhau kính-mến yêu đương,
Dong xưa bốn tuổi biết nhường quả-lê.
Lũ ta cũng bọn ấu-nhi,
Lễ nhường phải giữ, nhân nghì phải theo.
Cùng loài muôn vật thương yêu,
Chớ lòng độc ác, chớ điều chai-lì.
Tông-Tường năm bảy ngày thơ,
Bắc cầu cứu kiến, chuyện giờ còn ghi
Dẫu nay bé dại ngu-si,
Nhân nhường cũng bởi hiếu từ mà ra.
Một lòng thờ kính mẹ cha,
Gẫm còn biết hiếu nữa là chín bên?
Tích xưa sáu tuổi thảo hiền,
Quít ngon dâng kính tiếng truyền ngợi khen.
Theo đòi học tập cho quen,
Từ sân dẫn bước lên thềm khác nào.
Dẫu rằng tuổi chửa nhồn nhao,
Ấu thơ cũng phải luyện vào phép khuôn.
Ngựa kia có cỏi mới quen!
Gươm kia rèn nọ có rèn mới nên!
Ngày thường chỉ ở cho bền,
Dẫu vòng Âu-trĩ cũng nên quốc dân.
Lời quê chắp nhặt nên vần,
Tiện cho con trẻ tập dần ra vao.
Ước may đứa nhỏ chúi nào,
Thỏa lòng Khai-trí công trao gửi dùng.

Những sự mê-tín của dân ta

(Tiếp theo)

4- Các điều mê-tín thuộc về quỉ-thần. — Theo nghĩa bàn-thuyết quỉ-thần của mộ. nhà tôn-giáo học nói : quỉ là thuần-âm, khí trọng và trọc, là những người thường và ác khí chết rồi hóa ra. Ở về ngoài, mờ-mờ mịt-mịt, không có trời đất nào ; chỗ nào có bởi có gì thì hiện lên, thấy chỗ nào có chút quang-tuyến thì bắt theo liền ; gặp có cơ-hội có thể nhập vào thân người lại làm người : Ác vào thì vào chỗ hãng-sinh hoành-hành, làm cách tuyệt nhân-đạo : ác lắm thì vào chỗ vô-đàn địa-ngục, làm những sự khốn khổ không nói xiết, lâu năm lâu ngày vẫn không. Đó là tình-trạng quỉ vậy. Thần là thuần-giương, khi khinh và thanh, tiêu-dao tự-tắc ; phần bởi những người tu-dưỡng mà thành ; phần bởi những người đại-trung, đại-biểu, đại-thiện đại tiết nghĩa mà thành. Ở về dương-giới, sáng như mặt trời, tỏ như mặt giăng, âu cơm mây trắng, mộc áo da trời, khoái-lạc vô cùng ; không gì không biết, không gì không hay, trông gì cũng thấy, nghe gì cũng thấu, xiên-thoát ra ngoài ngũ-irọc, đeng-lượn ở trên tam-thanh, thênh-thênh kim-cương, chất như chân-bảo, vào nơi nhơ nhớp chẳng nhiễm, vào lửa không cháy ; cứu những sự tai nạn, giáp những sự nguy cấp. Đó là tình-trạng thần vậy.

Theo như lời bàn ấy thì cho nghĩa là : khi trời đất mới khai-ijếp,có cái tinh-khí mới phát-ra ngưng kết thành nhân-vật ; từ đấy tinh-khí của nhân-vật lại ngưng kết thành nhân-vật Nhân-vật đều có hồn có phách, hồn là chủ của nhân-vật, phách là phụ thuộc của nhân vật ; phách tản hồn tan thì thành ra quỉ, hồn phách hợp nhất thì thành ra thần. Nói về tinh hình như thế, thì quỉ thần không phải là không có ; nếu lấy tình chết mà nói thì ai biết quỉ thần thế nào ? ai trông thấy quỉ thần ở đâu ? Xưa nay có ai cầm quỉ-thần mà đưa người xem được ? Cái khoa học nay xin để phần các nhà « Thể-học » nghiên-cứu Ta chỉ nên tưởng-tượng rằng : Thần thánh là bậc hư vô thanh tịnh, hình như có hình như không, phảng phất trong tâm-trí người ta. Thần-thánh là bậc thông-minh chính-trực, rất công bằng, rất ngay thẳng, không thiên-tư ai, không tây-vị ai. Mình cứ ăn ở cho hết đạo làm người. Ở trong gia-đình, cha mẹ hết đạo làm cha mẹ, nuôi nấng cho con ăn no, dạy bảo cho con khuôn phép ; con cháu phải hết đạo làm con cháu, phải hiếu kính cha mẹ, phải hiếu phụng tổ-tiên ; anh em là chân tay người đẩy, phải yêu đương nhau, phải giúp đỡ nhau, trên nhường dưới kính, chồng ra đạo chồng, vợ ra đạo vợ, thuận vợ thuận chồng. Say ra lấy lòng đạo đức đối với xã-hội. Bạn bè đối đã lấy tình tin-thực, chớ đem lòng phản trắc đảo điên ; làm quan-tư phải giữ thiên-chức thương yêu dân, cho chỉ cho dân, chớ nên giở những thủ-đoạn rắn sành ra mà cũng là đối với quốc-dân phải có lòng bác ái, đối với nói giống phải ra công bênh vực, v. v. Nói vắn lại: Mình ăn ở như thế, trong gia-đình trên hòa dưới thuận, tức là được hưởng cái hạnh phúc êm-đềm, tức là thiên thành giáng phúc cho đấy. Đối với xã-hội, mình làm những việc tự-thiện phúc-đức, thì thần thánh nào chẳng phù-hộ độ-trì cho. Nếu mình ăn ở bạo ác, bất-nhân bất-nghĩa thì tránh sao khỏi cái công ấu là cáu : « Có nhân, nhân mọc ; vô nhân, nhân trầm » ? Ta phải hiểu lẽ như thế, phải cứng tự mình, họa cũng tự mình vậy. Nếu ta có lội, thần thánh nào chứng, thì

la dám đem tàn vàng lá bạc kia làm đồ hối-lộ thần thánh để mua lòng chuộc tội ? Ô ! ông quan chính-trực còn thờ hết 18 cỗ hiểu mà không nhận việc xin riêng ! huống chi thần thánh là những bậc chính-

vẫn là lẽ thế. sự mê-tín của ta cũng vậy ; lâu ngày quen lại quen mất, để thành một cái thói quen rồi ! Gần nay những nhà có tâm-huyết đối với quốc dân vẫn lực chủ bài bác về cái

Một đứa trẻ không biết sinh vào ngày nào

Mới rồi Mme Edgar Jones đi tàu

Hội đua xe đạp. — Đến chiều chủ nhật này, hồi 3 giờ, Hội đua xe đạp lại mở một cuộc nữa là cuộc thứ hai trong năm nay. Kỳ thi ấy tất là vui lắm, dẫu người khó tính đến đâu

Tự tiện trói giam người. — Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Đỗ-đình Sâm và Trịnh-tứ-Tư mỗi tên 5 đồng về tội tự-tiện trói giam người. Tòa Thượng thẩm y án.

Kỳ thi cán sự lục-lộ. — Đăng như lời đồn mà bản-quán đã đăng trong một số báo trước, kỳ thi Cán sự lục-lộ Đông-pháp (agent voyer indochinois) mở tại Saigon, Huế và Hanoi vừa rồi thì có sáu ông cô tên sau

Do Võ Phi Hùng Cung HS Petrus Ký gửi tặng Thư viện Khoa học Tổng hợp TP.HCM

còn phải trèo giải để thưởng cho những người có công trợ nó; thế mà ta vẫn sung-sướng, vẫn hưng-hơn ! Thật đã là người mà lại thờ loài vật, đã thờ loài vật mà lại thờ loài vật hại người.

Lại thường mục-kích lắm nhà chật hẹp, đã bày ban tiếp ông vải, lại bày thêm một bàn thờ thánh chi-chi-choèn hẳng bàn tay ! người trần còn không muốn bước chân vào, huống hồ còn mong thánh giáng ! Đến ngày tuần, ngày tiết thì kiếm coi trầu lá rượu, miếng một đưa với dăng lên bàn thờ, lễ-phẩm có thể thôi, mà vẫn-đề kêu cầu tới là dài dòng văn tự, lẹ toán là những việc to như bế lộng như trời ! Giá thánh có giáng thật chắc ngại cũng phải lè lưỡi lắc đầu mà xin từ chối ! Ôi ! ta mê-tín có phải chỉ ở những sự thờ cúng tiết mọn qui thần như thế đâu ! Lại còn giải mọ đồng kia, nhẩy mùa các nơi đền phủ ! Trường mục kiến ở trước con của sang trọng, các mẹ có hoa hột, vành cánh, khăn chẫu đẹp, ăn mặc sang thì thánh bắt đồng ngay lên chiếu trên trước cửa điện ! Nào người nhà thánh hầu hạ trông nom, cực kỳ chu tất ; nào thầy tụ vào cung-vấn tán tỉnh ninh nọt hằng những tiếng ngọt như mía đem như trầu, vào xung quanh rung tiếng mõ, điểu tiếng trống pha tiếng chuông huyên thiên nào ồn, sao mà thánh chẳng thần ! Còn những giá đồng lời lời lếch thếch, liệu tìm chiếm khua mùa chửa ngoài ! Ai là người hẳn bóng ? Ai là kẻ chắn vận ? Hỏi ra mới biết « thần cũng vị tiền ! » Và chẳng khi xem ở nơi đền Kiếp bạc, hội Phù giầy giá ka chửa thăng, giá này đã thượng ; người thì xiên lình, người thì thất cỡ ; chỗ thì chửa tả, chỗ thì bắt ma, kẻ ma nhân nhẩy nhót, lỏ bết tậm cợ ! Còn những giá nào đồng không lên vào được, cũng thò tay cầm chiếm khua mùa chửa ngoài ! Không biết thánh ở đâu mà lắm thế ? Thánh ở đâu chực sẵn ven người mà nhanh thế ?

Ôi ! Học-thức thì ít, mê-tín thì nhiều, nương bóng thánh làm ngôi hàng quyền lợi ; mượn lẽ thánh để cầu sự riêng tây ! Thờ qui-thần đến nỗi tiết độc như thế, thật là được tội với qui-thần ! Còn mong qui-thần nào chứng giám mà giáng phúc cứu cho ?

Các điều mê-tín thuộc về nhânsự, thiên-thời, địa đạo, qui thần như trên kia đã nói ; là tôm tắt rõi những điều to tát quan hệ cả ; mà thật trừng bệnh dâu ta cả. Song cái bệnh ấy đã thành cố tật rồi ! Nó đã làm tiêu-tước cái nguyên - khí nước nhà từ bao giờ đến giờ ! người yếu lắm thì huyết-khí suy-nhược, tất khó điều-trị,

(1) Vì ta mê-tín thờ nỏ, hóa không tên hỏi gọi là ông Cả, ông Ba mươi, v. v.

VĂN UYỂN

Đối nguyệt hữu hoài

Trông vừng giăng bạc khuất ngàn đâu
Nhớ bạn kim lan rượt hẹn rầu,
Nhớ lúc chè sen gần bảy chén,
Nhớ khi kiến lấy mới vài câu,
Nhớ non nước cũ tình ngao-ngán,
Nhớ bóng người xưa dạ nhẹ-nhàng.
Dưới nguyệt nhân đồng hai hiểu nhung
Cùng ai kể lể chuyện xưa sau.

Thiện-đình, Đặng xuân-Quỳnh

Khai bút năm mới (qui-hợi)

Thư hiên phảng phất gió đông phong
Sắn bút nghiên tay thảo mấy dòng.
Hầm sâu tuổi rồi nên sửa chí,
Bấy lư năm mới phải ra công
Con đường văn-lộ đi vừa tới,
Cái bụi phong-trần dễ đã xong.
Ảnh tượng ngày xuân vui lắm nhỉ,
Lưa hồ vùng vẫy với non sông

Hoa đào cười gió đông

Này có quen chi với gió đông ?
Mỗi khi gặp gỡ cứ cười rồng,
Cười người mà phận thêm dày mặt
Cười khéo mỗi son lướng chạnh lòng
Cười sướt mắt xuân tình vẫn mặn,
Cười sang thăng hạ gấc còn nồng.
Càng cười trông về càng tươi tốt.
Hỏi chị đào ơi, mối miệng không ?

Ngày xuân chơi chùa

Một đạo từ bi tới cửa thuyền,
Xinh thay là thế cảnh vô-biên.
Lặng kinh Tây-trúc hồi cuối-gà.
Tỉnh giấc nam kha tiếng mõ quyên
Lửa hạnh soi ran nơi thiền-địa
Nước dương rưới khắp cõi vân-thiên,
Làm răm miệng niệm câu công-đức,
Vầng vầng mặt người giọng khẩn nguyền,
Quả cũng hoa đăng hay tự-tại,
Đèn khêu hương tiếp dải trần-duyên.
Trăm bay cao thấp ba tòa pháp,
Chữ thảo đọc ngang bốn vách thiền,
Sen phẩm đua chen người tiên-cảnh,
Bụi nghiên vùng vẫy bạn thi-liền,
Ngày xuân đạo cảnh ai tri-kỷ ?
Vui có thơ thần với rượu tiên.

Thái-thanh, Trần-thế Đỉnh.
(Thanh-hóa)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 9 tháng này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 81,75

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 9 Mars 1923* 3 % 58 65 — 4 % 1918 61 — 5 % 1915 - 1916 73 55 — 5 % 1920 87 75 — 6 % 1920 86,85

Quan Toàn quyền mới bảo giờ tới nơi. — Ngày hôm qua, các báo-quán ở đây đều đăng rằng quan Toàn-quyền Merlin chừng đến trung tuần tháng năm tây sẽ tới nơi. Nhưng nay bản-quán được tin rằng cứ như bức điện-tín quan Thượng-thư Thuộc-địa gửi cho ông Nghị viện Outrey từ Nam-kỳ thì bảy giờ chưa có thể định trước được ngày nào quan Toàn-quyền Merlin sẽ tới nơi. Hiện chỉ biết rằng ngài ở Phi-châu đã khởi hành và ngày 26 tháng này thì tới Paris

Đội tuần dương hạm do quan Thủy quân đô-đốc Gilly cai đã tập tới Đông pháp. — Đội tuần-dương-hạm do quan Thủy-quân đô-đốc Gilly quản đốc mà bản-báo đã đăng trước thì ngày 2) Avril này sẽ tới vịnh Hạ-long đậu ở đó cho đến ngày 27 Avril để bắn thử, nhưng không vào được đến bến Haiphong. Từ 28 Avril cho đến 2 Mai thì các tàu ấy sẽ đậu tại Tourane và từ 4 Mai đến 11 Mai thì đậu tại Saigon.

Ai cũng nhớ rằng đội tuần-dương hạm ấy có hai chiếc của Pháp là *Jules Michelet* và chiếc *Victor Hugo* hiện đang đi tuần ở hoàn-hải, chỉ ý chẳng những để biểu-dương cho quốc-kỳ nước Pháp mà lại để cổ-động cho nền kinh-tế nữa là trong tàu có đem theo cả các mẫu hàng của nước Pháp chưng vào đem xuất cảng.

Hai chiếc tàu ấy đi đến đâu cũng hoan-nghênh, như vậy đều kết quả sau này tỉ: được vừa ý. Số mấy mai bản-báo sẽ nói thêm cho rõ việc ấy.

HÃY CHO XÃ-HỘI

Một phòng xem khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tơ Bi cơ man (PIQUEMAL) tại phố hàng Bông số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Cuộc hát giúp trường Trung-Tây học-hội. — Tối thứ tư vừa rồi, tại Hội-quán Trung-học phố hàng Bún có mở một cuộc hát để lấy tiền giúp cho trường Trung-Tây học hội ở ngõ Sầm-công. Người đến xem đông lắm, nhất là những người Hoa-thương tại một trong thành-phố. Số tiền thu trong buổi ấy xem chừng cũng nhiều.

Cuộc hát hôm ấy rất là vui vẻ, mãi đến quá một giờ đêm mới tan.

Song Cao-miên. — Nhà ngân-hàng Paris có ấy mấy phái-viên đi M. Challaruel đứng đầu, sang Cao miên khảo cứn về việc trồng bông để sau này sẽ mở một nhà máy sợi tại đó.

Lễ phát thệ. — Sáng hôm nay, hồi 9 giờ rưỡi Thượng-thẩm đã họp để quan ổ-viện Favreau làm lễ phát-thệ nhận chức Chánh tòa Thượng-thẩm về Nam-kỳ và M Marchal cũng làm lễ phát thệ để nhận chức ổ-viện tòa Thượng-thẩm.

BÁN : *Đất 4250 thước vuông ở phố Duvillier có ngõ ra phố Sinh-Từ. — Đất số 83 phố hàng Bông. — Nhà số 22 phố hàng Đẫy. — Máy xe đồ làm dầu. — Máy say gạo. — Cân tây tốt.*
Hỏi tin số 6 phố Ngô Gạch.
1941

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm qua tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Chửa đồ ăn cướp — Tội Nam-ấn tỉnh Bắc-ninh phạt tên Đinh-văn-Sang và Đinh-văn-Hàn mỗi tên 5 năm khổ sai về tội chửa đồ ăn cướp và bắt hai tên ấy phải trả lại suy chỉ tên là Hường những đồ tìm thấy ở tại nhà hai tên ấy và phải bồi 11 p. 40 cho ấy chủ. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp — Tòa Nam-ấn tỉnh Thái-bình phạt tên Phạm-ngọc-Thọ 1 tháng tù án treo về tội đồng đồng ăn trộm. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tiêu tiền chức công — Tòa Nam-ấn tỉnh Thái-bình phạt tên Vũ văn Đèo 15 đồng về tội tiêu tiền công dân và bắt phải bồi 26 đồng trả dân lấy. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bành hung. — Tòa Nam-ấn tỉnh Hà nam phạt tiên Ng-quang-Lang 2 *tháng về tội bành hung*, tòa Thượng-thẩm y án.

Chực ăn trộm. — Tòa Nam-ấn tỉnh Hà-nam phạt tên Ng-văn Thành một năm tù về tội vào nhà người ta chực ăn trộm. Tòa Thượng-thẩm y án.

Bán thịt thối. — Tòa Nam ấn tỉnh Hà-nam phạt tên Vũ-văn-Cu 6 ngày tù và 20 đồng về tội bán thịt trâu để đã thối. Tòa Thượng-thẩm y án.

Đánh người bị thương. — Tòa Nam ấn tỉnh Sơn-tây phạt tên Chu-thi-Lân 3 đồng về tội đánh người bị thương xoàng và bắt phải bồi 3 đồng cho người bị đánh. Tòa Thượng thẩm y án.

Đánh lẫn nhau. — Tòa Nam-ấn tỉnh Nam-định phạt tên Ng-Tăng 12 đồng Vũ Giang 50 đồng, tên Ng-Tin, Vũ-Kỳ, Vũ-Linh-Thiều, Vũ Yêm, Vũ-Lan Pagne Châu, Vũ-Hưng mỗi tên 10 đồng về tội đánh lẫn nhau. Tòa *Thượng-thẩm y án* phạt tên Vũ-Giang và Ng-Tin, giảm phạt cho tên Rị, Thiều Yêm và Lan xuống án treo và tha phạt cho tên Hưng và Châu vì không đủ chứng cớ.

Ăn cướp. — Tòa Nam-ấn tỉnh Hà-đông phạt tên Vũ-v Đối, Đo-v-Tức, Phạm-v Nhạc Ng-v Liên, Ng-v-Phan Ng-v Tsang tức giáo Thang, Trần-v-Liêm, tức tổng Liêm mỗi tên 5 năm tù và tên Trần-v-Phẩn 2 năm tù về tội ăn cướp và bắt những tội nhà phải bồi 50 đồng cho nhà khỏ nhà. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên Đối xuống 4 năm, y án phạt những tên khác và y tiền bồi thường.

* * *

Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm lập phiên tòa bất thường xử việc M Hoàng-công-Tiếp, Tri-châu ở châu Điềm-he thuộc tỉnh Lạng-sơn bị cáo về việc tiêu tiền của các dân xã trong hạt mua phiếu quốc-trái là việc bắt quản đã đăng trong số báo tháng trước. Khi hỏi xong chứng tá đối chiếu thì luật-sư bào bị xin hoãn để đòi thêm những giấy má về xét. Vậy Tòa hoãn đến 9 giờ rưỡi thứ tư sau mới lại xét.

CUỘC ĐẤU VÕ

Bắc-kỳ có cuộc đấu võ lớn lần nay là lần đầu. Tu nên khen nhà Chợp bóng Polace đã gây dựng nên những cuộc thể thao ấy.

Hiện ở trường võ Boxing Club Tonkinois đương luyện, các tay võ sĩ sắp đến ngày thành tài, chắc là tu sẽ được xem những cuộc đấu võ rất vui.

Tu lại được coi hai người võ sĩ Annam nhỏ có M. Frerot dạy bảo, cũng đã quí lắm.

Nhưng cuộc đấu võ thích nhất chiều hôm nay, thì chắc là cuộc đấu nỏ của : Francis Marcel trọ nhau với Pruvost 12 keo mỗi keo hai phút.

Quan-tiết việc ấy tu nên chờ-ý lắm về bực trình. Vậy thế nghĩ xem : sao một bức tiên-tượng lại về trận trường ! sao bệnh trạng Ấn-hiu mà Rao-bảo ở tử-tế lắm hỏi ? Biết được hai cô ấy, cũng tốn bao tâm-trí cho mình rồi.

Sử-sam rằng :

Chỉ có một bức tranh, mà sinh bao nhiêu chuyện. Ai là người chôn bức tranh xu ống đất ? ai là người lại lấy tranh đi ? Vì cớ làm sao mà lúc chôn xuống, lúc đào lên, lúc lại biến mất ? Ấy chính là những điều ta cần phải nghiên-cứu. Nghiên-cứu mà ra mối thì cái án ấy cũng ra quá nửa rồi.

Năng Tuệ chân đứng dậy, cầm bông hoa hải-đường đề lên mái; xong lại thong dong cầm lấy chén chè uống đấp giọng, và bảo chúng tôi rằng :

Các chị lấy bàn cho chắn, rồi tôi sẽ kể rõ ta càng nghe.

Chúng tôi ngẫm nghĩ hồi lâu, không ai nói gì cả, nàng Tuệ-chân lại nói :

Cứ như ý kiến chị Vi vừa nói, thì có 15 về phần quản-thủ nhận giết Trưởng-phu đó còn phải hơn !

(Còn nữa)

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3602

Nhà dục-anh-đường. — Chu Đêpaulis được phép mở tại Hanoi một nhà dục-anh đường (Salnie-enfance) để nuôi trẻ con vô thừa nhận. Chu Đêpaulis phải tuân theo như các thể lệ đã đặt hoặc sau này sẽ đặt về các chà phúc đường. Lại phải trông nom cả việc thuốc thang cho trẻ con ở nhà ấy.

Hưu trí. — Một hội-đồng có quan phó cai-trị Gombaud Saintonge tỉnh Bắc-ninh làm chánh Hội-đồng, quan ấn Lê Đình tỉnh Hà-đông và quan ấn Ng-doãn-Thạc tỉnh Phúc-yên sẽ họp để xét việc cho MM. Trịnh-kế-Vinh, tri phủ hạng nhất. Phạm-Diễm tri-phủ hạng nhì, Dương-tự-Phan tri phủ hạng nhì Hoàng-sĩ-Trác thừa-phái hạng nhất ở Yên-lão (Kiến-an). Bùi-xuân-Ôn thừa-phái hạng tư ở Bắc-giang về hưu trí.

Nhà dưới cho thuê

Nhà ở phố hàng Trống, số 82. Giá 100 đồng bạc một tháng.

Hỏi tại « Hôtel des Colonies ».

Trường Kỹ-nghệ. — Trường *Kỹ-nghệ cần mười người* Học-trò để vẫn máy ô-tô. Ai muốn xin học thì hạn từ nay cho đến 31 Mars 1923 phải làm đơn xin tại trường học.

Phải học những thể lệ này : It ra cũng được 21 tuổi Annam ; biết và nói chuyện bằng tiếng Pháp được, và nếu biết đọc biết viết thì càng hay ; sau nữa phải là người có lòng mạnh khỏe.

Các giấy má phải gửi là : giấy khai sinh và giấy lai lịch của Tòa-án, một tờ giấy của thầy thuốc nhận thực rằng có đủ sức lực làm được nghề vận máy ô-tô, giấy nhận thực lý phải gian ánh của người xin.

Học trò *chauffeur* thì không được thì lấy học bổng, vì chỉ học tại trường có 12 tháng thôi. Còn cáo thể-lệ ở nhà trường thì cũng phải theo như thể-lệ chung của các học-trò khác.

Những người nào nghèo quá, không có tiền lấy giấy thầy thuốc nhận thực thì khi đỗ rồi, nhà trường sẽ cho đi khám bệnh ở nhà thương không mất tiền.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Số 11

NỮ-TRINH-THÁM

Truyện-Phong dịch thuật

Truyện mấy nhà nữ trinh thám, khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan, đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám tử rất tinh, bọn quân sa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liều to đao vẫn chín tình-anh trời đất ; đừng nghĩ lòng lan tình huệ không bằng đám lược nam-nhi.

Tử-ngạn nói :

Quái thật ! ! Quái thật ! ! Tôi xin kể đề cậu nghe. Tôi vừa vào thăm cậu, trông cậu ở nhà, vừa khỏi cổng bỗng có người theo hút. Tôi cứ đi thẳng lên nhà khách, tiếc mất nhìn lại, quả nhiên có người. Tôi liền quay mình lại dinh xem, thì thấy người ấy nấp vào trong xó tối. Tôi lổ mắt nhìn trông mới rõ, liền cầm đi cáu ở đâm cho một nhát, mang vọt người ấy nhanh như điện, gại ở chạy vọt ra ngoài. Tôi đuổi theo mà không sao kịp. Thế ! cậu về lúc nào ?

Trưởng-phu đáp :

Tôi vừa mới về đến đây. Thế cậu có trông thấy người ấy ninh trạng thế nào không ?

Tử-ngạn rằng :

Trời tối, không trông tỏ ra sao, chỉ biết rằng người ấy suốt mình đều ăn bận đồ thâm cả.

Trưởng-phu nghe thấy nói ăn bận toàn đồ thâm cả, lại sợ rằng cả người.

Tử-ngạn đi ra, Trưởng-phu mượn bao điểm để đi vào trong nhà. Với vàng đem chuyện nói cùng Rao-bảo, Rao-bảo cũng giật mình kinh sợ và nói :

Cái nhà này không ở được thật ! Kể đó vợ chồng trông nhau tái mặt, không nói câu gì.

Một lúc lâu, bỗng thấy một con Thị-tỳ ở ngoài vào, nói là Tri-sinh rất mới cả hai vợ chồng sang, để nói chuyện.

Trưởng-phu với vàng cùng Rao-bảo cầm đèn sang ngồi ở nhà khách, chừng mười lăm phút mới thấy vợ chồng Tri-sinh ra.

Tri-sinh hỏi rằng :

Cậu mợ đương đêm quá bộ sang chơi tệ-xá, chẳng hay có dạy bảo điều gì ?

Ra-bảo giật mình mà rằng :

Vừa rồi tôi thấy có người đến gọi bảo rằng cụ cho sang tìm, vậy ra cụ cho gọi tôi hay sao ?

Tri-sinh cũng lấy làm kinh ngạc mà rằng : Tôi có cho mời đâu ? tôi có cho mời đâu ! ! mợ thấy ai sang gọi ? mợ thấy ai sang gọi ? ? ?

Hãy giờ Rao-bảo mới sực nhớ ra mà rằng :

Thôi ! Thôi chúng ta mắc lừa rồi ! chúng ta mắc lừa rồi ! Vì mau không bỗng cả !

Tri-sinh nói :

Hãy thong thả ! Mợ bảo tôi thấy ai sang mới ?

Rao-bảo đáp :

Bấy giờ tôi thấy người đến bảo chúng tôi sang cụ gọi, với vàng không kịp nhận là ai. Bây giờ mới nghĩ ra, thì người ấy thành thử không phải người nhà cụ !

Nói chưa dứt lời, thì Tử-ngạn bỗng ở ngoài đi đến nói lại chuyện vừa xảy ra lúc chập tối. Tri-sinh nghe nói kinh sợ mà rằng :

Xin mợ hãy tạm ngồi đây, để tôi cùng cậu Trưởng-phu về nhà, xem sao trước đã.

Nói xong liền gọi hai người phu vác gạo, cùng Trưởng phu trở về nhà. Đánh đèn soi được lọc lõm hết mọi nơi, xem xét đồ vật trong nhà thì không thấy mất mát cái gì cả, Tri-sinh nhân bảo Trưởng-phu rằng :

Tiền rương bạc tủ trong nhà cậu, cậu có biết là bao nhiêu không ?

Trưởng phu đáp :

Không ! Tri-sinh rằng :

Nếu vậy thì phải gọi mợ cả về mới được, liền sai một người phu vác gạo, sang tìm Rao-bảo về, lấy thìa khóa mở các hòm tủ, cũng không thấy mất gì. Sau càng điều một cái tráp, Rao-bảo bỗng giật mình kêu lên rằng :

Thôi chết ! Bức tranh tôi cất ở đây đâu mất rồi !

Tri-sinh hỏi :

Tranh gì ?

Rao-bảo đáp :

Bức tranh hòm mợ chúng tôi đào được. Tôi cất vào trong cái tráp này khóa lại, mà giờ biến đâu mất rồi ? Tri-sinh nghe lời cũng giật mình kinh sợ.

Nói đến đấy, chúng liền nói đoán mà rằng :

Việc đó chẳng qua có hai lẽ : một là gian-đồ muốn lấy của cải ; hai là cừu-nhân muốn giết Trưởng-phu ; vậy nên khéo giả trá ra những sự quái dị lôi thôi, để bịt tai che mắt người ngoài, cho khỏn biết đường nào mà trắo lượng.

Sử-sam nói :

Sao chỉ biết rằng quân gian muốn lấy của cải của nhà Trưởng-phu ?

Năng Vi-viên đáp :

Xem như quân gian làm hết trăm hình nghìn cấp tốn bao nhiêu thủ-đoạn khó-khăn, mà chung qui chỉ lấy có một bức tranh đem đi thì đủ biết. Cái bức tranh đó nào phải bảo-tâm quân-gian muốn lấy, chẳng qua lục tết hòm này tủ khác không có vật gì đáng lấy, nên lấy bức tranh đó để yểm sức bình-tích đó thôi.

Sử-sam lại hỏi rằng :

Thế chị cho những điều thì-hành cái thủ-đoạn qui-quốc đó, là quân trộm-cắp tầm-thường đó sao ? Có phải thế không ? hay không phải ?

Năng Vi-viên đương thắng-thốt không biết trả lời thế nào là phải. Năng Giáng-anh liền đáp rằng :

Tôi quyết rằng không phải quân trộm cắp tầm thường ! Nếu là quân trộm-cắp tầm-thường, thì có lẽ đâu lại mở bết hòm rương, mà lại không có gì đáng lấy. Sử sam nói :

Phải, phải ! quyết không phải là quân trộm cắp tầm thường ! nếu quân trộm-cắp tầm-thường ra, thì những điều quái-dị trước kia, tất hiển không phải giống là một người làm cả hai, ba việc. Vậy thì trong cái án ấy lại có những mấy người.

Tôi nhân cũng nói góp :

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy kỹ mà tỉ chân-kính
Mặt đề kim có chữ ra quang
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)

Thưởng hàm. — Trong số báo ngày hôm qua, có in lầm rằng M. Ng-v-Sáu quán làng Nghĩa trại huyện Văn-lâm (Hưng-yên) thư ký của Mme Eminent được đặc cách thưởng hàm tùng cửu phẩm văn giai. Vậy nay cải chính là M. *Nguyễn văn-Lai* cho đúng.

Nghỉ giả hạn. — M. Ma-v Tung, thừa-phái hạng tư tại chân Nguyên-bình (Cao bằng) được nghỉ ba tháng nửa lương.

VIỆC TRUNG-KỲ

VINH

Cho là động bão. — Đêm hôm thứ hai, hồi 2 giờ, ở phố Cửa-tế, bỗng dưng phát hỏa ở giữa nóc nhà kia, đêm khuya không ai biết, đến khi lửa bốc to, hàng phố lại cứu thì cháy to quá không thể chữa được, chịu để cho cháy, mà chữa từ phía để cho khỏi cháy lan sang cái nhà khác được.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Tàu tới — Tàu « *Hanoi* » tới bến đêm hôm 24 Février 1923 bồi 12 giờ rưỡi, có M. Phan-đức-Thăng giáo học mới và M. Ng-đức-Nhuận ở sở Vô-tuyến điện tới nơi.

M Thăng sang thay cho M. Vũ-Tác, đốc-học trường Tchétam, M. Tác còn ở lại tới kỳ tàu sau mới xuống tàu.

BÁ CÁO VIỆC RIÊNG

Bản quán mỗi tuần mỗi số, đã đăng những tin bố-cáo về việc riêng, giá đăng hết thảy là... đã có thỏa-ước, Phàm những việc đăng ở mục này, xin tự tiện, người ấy nhận trách-nhiệm, chớ bản quán không biết được sự thật nào cả.

Hội Tin-Lành Đông-pháp

Đến chủ-nhật 11 Mars 1923, hồi tám giờ tối, tại Nhà-thờ bản-hội ở Ngõ-Trạm, ông Mục-sư bản-hội sẽ giảng

CÁC CUỘC ĐI XEM

SÂN-NHIÊN

Tạp kịch

Tối thứ năm 9 Mars 1923

Diễn hai tích

Tích thứ nhất

KIM - NHAM

ĐỘC VANG,
BẢO BÌNH 20 NĂM
M y k y mà
tí chứa-kinh
Mài bả kim
có chất ra quang

Giá. . . . . 11 $ 50

BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert — HANOI

2006

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rào phổi, ho khan, bổ-tì-vị, văn văn ; người ta thường mắc phải trong mùa nay.

Thứ đàn nguyên : 1$75 một littre, 0$90 nửa littre.
viên : 0,90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

Độ này tiết giới thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (cảm-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sốt-hoa, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không chữa những chứng ấy thì chết người như chơi ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bản-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Gia đàn 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi giấy quản báo, chữa lại thế nào thì hỏa rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai khẩu (0$20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quản khác.

* Hễ ai không gửi tiền theo lời nói đã ngày ấy thì sẽ hoặc phải trả cho bản.

Nếu ngài nào muốn mua lấy một cuộc rất vui thì chiều hôm nay nên đến coi trò :

CHARLOT DÉMÉNAGEUR

Tại rạp chớp bong Palace

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngã từ ống khói xuống tàu. — Sáng hôm 8 Mars hồi 7 giờ có một người lính thủy Annam làm ở tàu *Campinas* đang chữa ở trên ống khói tàu thì ngã xuống dưới *boong* chừng 8 thước. Phải khiêng vào nhà thương ngay, chưa biết nặng nhẹ thế nào.

Vứt xác. — Sáng hôm qua người ta thấy một cái xác con trai chừng 2 tuổi vứt ở khu đất bỏ không cạnh nhà thương Annam.

NAM-ĐỊNH

Ai tin. — Bản-quán được tin rằng : cụ thân-mẫu ông Ng-v Tuyên chưởng giáo trường Trà-châu (Hà-nam) tạ thế tại quí quán ngày 5 Mars 1923, năm nay cụ hưởng thọ 61 tuổi.

Vậy xin có lời chia buồn với ông Tuyên và qui quyến.

THÁI-BÌNH

Cháy. — Hồi 10 giờ đêm 6 Mars, nghe trống đánh liên thanh, trông về ngoài phố nhà thờ, thấy lửa bốc lên nghi ngút, đến nơi thì cái nhà lá tên Tinh phát hỏa, nhưng may ở đây không có đủ bể ở chân như vại, nên nào là các ông phán tòa Sứ, các nhà buôn bán trong phố xô nhau đến cứu, người trèo lên nóc nhà giỡ lá, người xách nước tưới lửa, nhờ được Công người giỡ cái nhà bên cạnh, nên mới cứu được cả rãy nhà là phố nhà thờ. Đáng khen nhất là ông Trưởng phố Thụy và ông Ba-Tự rất can đảm, ngọn lửa đương bốc dữ như thế cũng cố xấn vào giỡ lá và đốc người khuân các đồ-đạc cho nhà chủ, 10 giờ 20 phút vòi-rồng lính khố-xanh đến thì ngọn lửa vừa tắt. Cũng nhờ cái vòi-rồng ấy mà tưởi nước tắt ngay các đống tàn than. Cháy cả thảy mất năm gian nhà, thiệt hại độ hơn vài trăm bạc. Nghe nhe cũng vì bếp rác không cẩn thận nên mới xảy ra sự hỏa tai ấy.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bái mạng. — Hồi 7 giờ rưỡi sáng ngày 17 tháng giêng ta là ngày 4 Mars 1923, 43 ông thư-ký tòng sự chánh-phó Bảo-hộ được thưởng thọ phẩm hàm (việc hàm) vào bái mạng tại trước điện Cần-chánh. Trong số ấy là kể từ **thất-phẩm trở lên.** — Trước khi vào bái mạng thời đã lễ-tụ tại nhà Tả-vụ, các ông đều mặc thạnh-phục, thảy đều giống nhau một thức khăn đen áo rộng xanh rất là chỉnh khiết. Khi đến giờ, có quan chủ sự bộ Lại kinh dẫn đến trước sân điện Cần-chánh, chiếu theo phẩm-sơn mà bài liệt chỉnh tề, lại có quan Ngự-sử, quan Khoa-đạo trực-thẳn xem xét. Khi đã bài liệt xong thời các ông khấu-đầu hành ngũ-bái-lễ rất là đúng dẫn chỉnh tề thật là đã nên về ung-dung lễ-mạo, các quan Ngự-sử khoa-đạo rất lấy làm ngợi khen rằng : tuy mới một lần đầu vào bái mạng nơi sân rồng, lại không có tán xướng như là khi thiết Triều-nghi, thế mà hành-lễ cũng rập ràn đến đâu cả ! Khi bái mạng xong thời các ông đi đến tạ ơn các cụ lớn ở [illegible]

VINH

Cho là động hồn. — Đêm hôm thứ hai, hồi 2 giờ, ở phố Cửa-tế, bỗng dưng phát hỏa ở giữa nóc nhà kia, đêm khuya không ai biết, đến khi lửa bốc to, hàng phố lại cứu thì cháy to quá không thể chữa được, chịu để cho cháy, mà chữa từ phía để cho khỏi cháy lan sang cái nhà kháo được. Đêm hôm ấy trời lặng gió và lại gần bờ sẵn nước, mà nhờ có hàng phố và vòi rồng trại khố-xanh gắng sức chữa nên tắt được ngay cũng không thiệt hại là mấy.

Lại hồi 10 giờ tối thứ ba lại cháy một nhà thợ rèn cạnh nhà ấ-đầu ở phố La-ga cũng vì vào điếm của mấy quan-viên hút thuốc là vứt vỏ ý, khi các quan-viên ngồi thấy lửa bốc mới bỏ hoàn hàng phố và lính tráng sẵn đó nhảy lên chữa ắt ngay được.

Nguyên nhà lò rèn này ở bên cạnh một nhà hai tầng mà chị em thuê, đang khi vui cuộc hát nên các quan ở tầng ý sẵn cửa sổ trông bên cạnh, vứt tàn điếm, đé đâu đứng giữa nóc nhà trạnh nên bén lửa cháy được. May mà chữa ngay được không thì cái nhà kia đã ra tro, tai không biết các quan xử xét ra làm sao ? chắc các ngài cũng nên bắt bị cái cửa sổ ấy đi kẻo có ngày vạ tới quan-viên

THỪA-THIÊN

Cọp cũng ăn tết. — Nơi nơi ở các miền nhà quê có cọp ra. Tại làng An-nông tối hôm 28 tháng chạp có nhà kia ở nơi xâu nhứt, hôm ấy một con cọp vào nhà khi cửa đêm bắt mất một đứa con gái mười ba tuổi. Con ấy hiện đắp chiếu nằm với mẹ có mà cọp vẽ ôm luôn cả chiếu liền người. Khi đã bắt được đành cổng mỗ và đóng đó người đuổi theo nó thì nó thả con bé ấy ra nhưng còn tiếc nỗi, nên cẩn một miếng mất nửa cái cổ đã rồi bỏ đó mà đi ; người ta lấy cái thấy lỗ đem chôn thì con cọp còn ra luôn hai ba đêm ở nơi mả chôn con bé ấy mà bới đào kiếm mỗ, nhưng bị người ta phòng giữ, thì nó lại đi lên nơi xóm chùa thuộc địa phận làng Thanh-lam-Lan-xá vào nhà mụ trùm kia bắt mất một người đàn bà trong khi ban đêm ngày mồng hai tết. Người đàn bà này đang ngủ với hai đứa con nhỏ : ba mẹ con quấn một chiếc chiếu, cọp vào ôm luôn cả ba. Khi ra đến sân hai đứa con rơi xuống khóc lên, thì người chồng nghe tiếng chạy ra đuổi cọp, thì cọp đã bắn bọc người đàn bà mà tha đi mất. Nơi ấy quanh quẩ xóm làng đều xa, nên phải đi báo tin hết một vài giờ, làng mời cho 60 tên dân cùng mác, rựa, cồng, mỗ vào tìm cái thấy lỗ, thì thấy một con cọp to lắm đang ẩn đã hết một tay một chưn. Cọp thấy người đến đuổi chẳng có ý gì sợ hãi mà người cũng chẳng dám đến gần, chỉ đứng xa cách chừng một trăm thước mà đánh cồng gỗ mỗ mà la đã khan cổ rát họng, thì cọp mới chịu bỏ thấy lỗ mà thẳng thỉnh đi. Làng đem thấy về chôn ở nơi cửa trường, thì tối lỗ cọp liền ra lận nơi làng Thanh-lam phường lấy vào nhà người mà phá phải đuổi mới đi. Cọp quẩy hại dân như thế, mà chẳng biết quan huyện sở tại có bắn với quan trên mà xin trừ cái hại ấy chăng.

BÌNH-ĐỊNH

Mưa xuân. — Từ hạ tuần tháng chạp và suốt cả mấy ngày tết, trời nắng gắt lắm ; cảnh trượng đã sắp tiêu điều ; đồng điền nhiều nơi đã gần thất vọng, vì độ rày đang kỳ lúa trổ, mà bị cái nắng yêu nghiệt kia nung đốt, thì lẽ là phải héo lá, bạc bông, không sao kết quả được.

Thiên-hạ đã kêu thầu trời, cho nên từ bữa mồng 10 tháng giêng sắp đi, trời phát ủ ê, lịch mịch, gió bắc thổi dào, mưa sa phay phẩy ; thỉnh thoảng lại có lưỡng nưa dộm, cứ vậy luôn ba bốn ngày, thế là cảnh vật tươi-nhuận, đồng điền đua nở, nhơn vật mừng vui. Thật là may !! Chớ như cứ nắng luôn cả tháng giêng, thì mùa tháng ba này còn rom với rạ mà thôi, khá mừng !!

Tàu tới. — Tàu « *Hanoi* » tới bến đêm hôm 24 Février 1923 hồi 12 giờ rưỡi, có M. Phan-đức-Thăng giáo-học mới và M. Ng-đức-Nhuận ở sở Vô-tuyến điện tới nơi.

M Thăng sang thay cho M. Vũ-Túc, đốc-học trường Tchékam, M. Túc còn ở lại tới kỳ tàu sau mới xuống tàu.

Thuyền chuyển. — M Ng-văn-Phụng thầy thuốc thứ sai tỉnh Tchékam có tin đổi về Nam-kỳ, M. Wòng ở Fort Bayard sẽ đến thay.

M Vũ-văn-E, khán-hộ đổi lên Tchékam và M. Trần-ny-Nghi ở Tchékam về Fort Bayard.

M. Đặng ngọc-Hồ, thư-ký sở Bưu-chánh đổi về Hanoi, kỳ tàu sau sẽ xuống tàu, vì còn đợi M Nguyễn-văn-Lương ở Hanoi sang.

Tàu «Espadon» lại. — Tàu *Espadon* tới bến 3 giờ rưỡi chiều hôm 1er Mars có quan Thanh-tra Lasserre sở Thương chánh sang để bàn vụ thuốc phiện nay mai.

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐANG-TRẦN-PHÁT SOẠN

120 trang — giá . . . . . 0$30
Tiền cước, mỗi quyển. . 0 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. HUI-XUÂN-HOC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 1920

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cả Dương-bá Trạc dịch

Giá mỗi quyển . . 0$20

Ai muốn mua may là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Hui-Xuân-Trạng
63, Rue du Coton, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhớ rõ.

« **Nhà Bán-thuốc Ed Montès** có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trảng-tiền, số nhà 54 **Hanoi.** »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

TRANH VẼ

Bán buôn **Bán lẻ**

Bản-hiệu mới về và mới in được nhiều thứ tranh thầy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu đột, kiểu đen, kiểu giấy cườm vân vân.

Lại có nhận bán truyện SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VÂN
Vẽ tranh, cổ kiểu và bỏ trang-bản
73, Phố hàng Bông. Hanoi

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : **L'ABBÉ PRÉVOST**
Dịch-giả : **NGUYỄN-VĂN-VĨNH**

In bằng chữ mới, giấy tốt, dầy 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước, mỗi quyển. 0 14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

SÂN-NHIÊN

Tạp kịch

Tối thứ sáu 9 Mars 1923

Diễn hai tích

Tích thứ nhất

KIM - NHAM

Là một tích toàn chèo, có vai đào điên, có vai phù-thủy ra trò rất vui rất buồn cười.

Tích thứ hai

LA - THÔNG TÀO BẮC

Toàn trẻ con đóng trò rất khéo

Tối thứ bảy 10 Mars 1923

ĐỨC BÀ THƯỢNG - NGÀN

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiement en timbres poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài tra ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

HIỆU ÍCH-KÝ

Ở Hà-nội, Phố Hàng Giầy, số 58

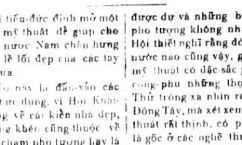
Mở đã hơn hai mươi năm bán **các thứ sách học chữ Pháp, chữ Quốc-ngữ, các thứ chuyện ta và giấy, bút, mực.**

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực, thà dâu cũng biết.

Hiệu có nhiều những thứ này :

1° **Ngòi bút** : *Militaire (răng cưa). Renommée (cánh tiên), Insomparable (vỏ song), Hộp bút 12 ngòi.*
2° **Mực bột.**
3° **Quản bút** : *1° Vệ-sinh (Hiến Pháp mới chế), 2° Ba đầu đọn.*
4° **Bút chì**, *Marquise, Baignol.*
5° **Sổ** *Bà đầm.*
6° **Bìa ngũ sắc** *(25 và 30 cân).*
7° **Giấy viết** *làm ở bên Pháp, 3, 4, và 5 cân.*
8° **Giấy vẽ** *và số croquis.*
9° **Tẩy** *(dầu bò).*
10° **Chuyện quốc-ngữ.**

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính tang đeo xương mắt, quang sinh đẹp, chất kim trong

Cọng vàng . . . . 8 $00 cả cước.
Cọng bạch kim. . . . 2 . 50

Mài là Cám và đen.

Bán tại :
TONG-YUNE-TAI
99, Phố Hang Ngang — HANOI.

2049

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chóng hưng lên và giữ lấy lẽ lối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ nghệ có ích về dụng, và Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhà đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật ? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thanh-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chữ tưởng rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rậm nét quá lại mất cả cái vẻ điển-nhã mà làm giảm mất tinh-thần đi.

Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng không phải [illegible] mỹ thuật đại-gia không được dự và những bức bọa, những pho tượng không nhân đâu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ thuật có đặc sắc phần nhiều là ở công phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực - dụng trong dân-gian không ? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc - kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước nào là các ông cai ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này ! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng : *nhất nghệ tinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì qui bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi ban gì xin cứ viết thư cho Hội.

● *Hội Khai-trí thông-bạch*

Do Võ Phi Hùng tức Bs Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường

Lở
Bệnh tràng-nhạc
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỨA NGÁY NHƯ :

Mụn Nốt mẩn Hắc-lào

Những người nào lở, các anh tràng-nhạc, có huyết-quản sưng mà có lở ở các huyết-quản ấy có muốn chữa cho khỏi không??

Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bị những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ nên biết dùng thuốc ! Nhiều người đã công-nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

là có đủ các tính chất hóa-học cần được các chứng ấy mà thuốc thay mau rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng mà mau rẻ, thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Mua thì nhớ thuốc này mua hết cả cam cung các chất bổn thêm. Những chỗ lở thì bôi lại mà không phải cần nữa.

Thuốc này còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, đau bắp.....

Bán ở các hàng lục-hợp to.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Xin xem những quyển giá hàng và chỗ bầy hàng

Nhân lúc lục-tục khung nên bỏ qua

2012

XE AUTO FORD BÁN CỐ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại : POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bonillot. — HANOI

3009

SA-PHÒNG
DẦU THƠM XOÁ TÓC,
NƯỚC HOA THƠM,
SÁP MỠ
SBA
Pachod Frères & Cie LYON

3050

Thứ thuốc nước dương SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi đau đớn dần, lâu ngày phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng. Và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc dương khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mang đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mang đến, làm cho phổi thêm mạnh mẽ, thêm khỏe mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh hư phổi.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô đa và hồ Hoàn-kiếm trong sang

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh bạc máu, kém sức, yếu đuối, đầu là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm lụng quá hay lo nghĩ nhiều. Nỗ lực cho khỏi rắc rối phải huyết đi mà chữa chẳng huyết ấy cũng lại rồng yếu đi mãi. Vậy ta cần phải bổ bổ ngay vào chính huyết. Muốn bổ bổ cho nhân huyết thì không cần thuốc gì cho bằng thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai). Thuốc này vừa bổ vừa dễ ăn, lại bệnh yếu đuối, mỏ mệt, xấu máu, nao mồm sắc khí mới khỏi bệnh gắp, bệnh sốt rét những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho chân huyết hồi phục lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Đàn bà sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, ăn ngủ được, da dẻ hay xức khỏe.

Các ông bác sĩ đều bảo thuốc này là một thứ thuốc rất tốt để chữa khỏi, kể có hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

20/6

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi ông nhờ mua thì gửi tiền cho sở không có tiền gửi theo giấy mua thì báo-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho tiện.

華 **PAO-VA** 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門商浦行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang : 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu tốt thuốc lá, đồ, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, một đeo một trắng, một vàng, mặt mài là đẹp, vân vân hai cô sẽ cứ ra kính cong rồng vàng tốt, cong hoa vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quả xuất đến ba mà đeo nường nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đến hai loại cong, đồng hồ bàn thước, đồng hồ cẩm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chuỗi xe đến sợ, lọ sứ, bát sứ, lọ sứ để trồng cây, hay là bầy cảnh cũng được và tô bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ liệt này chỉ có ở cửa hàng bổ giá, mong cây các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm sự may mắn.

Còn các đồ nữ trang, chân bản, ngọc ngà vàng thì không kể, xét thấy các quý khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo.
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ — 28 Hanoi

1932

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ HIẾU

Ô tô Yên-Lý chạy tới 6 giờ rưỡi sáng sẽ chuyển xe lên thứ nhất ở Bến-thủy và Vĩnh-Yên. Ô CHỢ HIẾU thì 6 giờ rưỡi cũng có ô tô lên đón. Tàu tốc chuyển xe lên về Vĩnh và Bến-thủy.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ

Ở VINH đi hết 4 giờ sáng đến Đông-hà rồi lấp chuyển xe lên thứ Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyển xe lên thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phố-Quí và Phố-Quí ra ga Yên-Lý. — Ở Phố-Quí có 3 phiên chợ Hiếu buôn bán sầm uất lắm, các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở, tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt qui khách đánh giây thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giây thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giây thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giây thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

68 88

TỤC TÁI-SINH DUYÊN

(Hồi sau cũng tiếp theo tự-tích Mạnh-lệ-quân, cốt Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Nay tôi lược-lỏ, dân-tử, may văn dịch thành tục truyện để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈ-MỤC dịch thuật

Triệu-cầu lại thuật rõ đầu đuôi cho *Mạnh-lệ-quân* biết việc *Hán-vương* đã định đăng biển tâu triều-đình xin chiêu-tập thêm quân-mã, vân vân.

Lưu-yên-ngọc gạt nước mắt mà nói với *Mạnh-lệ-quân* rằng :

— Ngày nay việc nước trông cậy ở trong tay vương phi. Một thân coi trọng hơn mấy vạn quân, xin vương-phi phải giữ ngọc giu vàng, chớ nên phiền-muộn quá !

Sáng hôm sau, *Mạnh-lệ-quân* sang yết-kiến bà thái-phi. Thái-phi giữ ở lại chuyện-trò trong mấy hôm rồi mới về phủ. Phò-mã *Triệu-cầu* thì tán gia tất để chiêu-tập quân-mã, hàng ngày luyện-tập ở phủ *Hán-vương*. Công việc trong nhà, đã có hai phu-nhân : *Tô-đánh-tuyết* và *Lưu-yên-ngọc* trông-nom thu-xếp. *Hàng-khói-thần* thì rèn-tập cho các em nhỏ học-bành.

Mạnh-lệ-quân truyền bảo đâu đấy, chỉ còn đợi chọn ngày để tiễn Kinh. Bỗng có *Mạnh-khói* (con *Mạnh-gia-linh*) vào vương-tạng. *Mạnh-khói* nghe tin *Hoàng-phủ thiếu-hoa* bỏ đi tìm thượng-hoàng, mới thở dài mà than rằng :

— Phương trời thăm-thẳm, biết đâu mà tìm. Thân-phụ tôi ở nhà nghe biết việc này, tất thế nào cũng thu-xếp tiễn Kinh. Vậy con làm lễ viễng tang xong, cô-mẫu cho con xin cáo từ về ngay mới được.

Mạnh-lệ-quân nói :

— Không đi đâu mà vội ! Hàng mấy năm nay cháu mới gặp cô, ân lá hãy ở đây mấy hôm để cho ta hỏi chuyện.

Nói chưa dứt lời thì có *Tô-đánh-tuyết* cùng *Lưu-yên-ngọc* bước vào. *Mạnh-khói* qui xuống lạy chào, hai phu-nhân đỡ dậy mời ngồi, rồi ân cần hỏi-han trò-chuyện. Bấy giờ *Triệu-cầu* vẫn ở trong phủ *Hán-vương* để luyện-tập quân-mã, có khi hàng tháng mới về một lần. Khi về tới nhà, thông thấy *Mạnh-khói* lên giữ ở lại, không cho về vội, chẳng ngờ ngày tháng thoi đưa, thấm-thoắt đã đến cuối xuân vậy.

Một hôm, *Triệu-cầu* về, nói với *Mạnh-lệ-quân* rằng :

— Con nghe tin đồn *Hàng-hậu* đem binh-mã đi tìm *Hàng-vương* và *Chu-thông* đã đến Kinh-châu, nhưng chưa biết có được đích-thực hay không.

Nói chưa dứt lời thì bỗng nghe bảo có người nhà *Hàng-vương* là *Chu-thông* xin vào bái-yết. *Mạnh* vương-phi cùng phò-mã Cả nhà nghe báo, đều lấy làm kinh-ngạc, chưa biết việc lành dữ thế nào.

Phò mã *Triệu-cầu* nói :

— Ta cho gọi vào đây, tự-khắc sẽ hiểu.

Nói xong, truyền người nhà cho *Chu thông* vào, Nguyên *Chu thông* là một người quản-gia trong phủ *Hàng-vương*. Khi vào tới nơi, *Chu-thông* trông thấy *Mạnh-lệ-quân* và phò-mã *Triệu-cầu*, liền qui xuống đất mà kêu rằng :

— Trăm lạy vương-phi ! Trăm lạy phò mã ! Mau mau cứu lấy toàn gia tính-mệnh cho chủ-nhân tôi.

Mạnh-lệ-quân kinh ngạc mà hỏi rằng :

— Chủ-nhân nhà-ngươi có việc gì, mau mau nói cho ta nghe.

Chu-thông vừa khóc vừa kể-lể đầu-đuôi mọi việc *Hàng-hậu* bị truất, *Hàng-vương* bị giam và *Lương-trần-lân* thừa-tướng đặt đầu chết ở cửa cung cho *Mạnh-lệ-quân* nghe. Cả nhà nghe tới, ai nấy đều ngẩn người, sầm nét tái đi.

Bỗng thấy *Mạnh-lệ-quân* miệng phun máu ra, rồi ngã lăn xuống đất. Cả nhà cùng xúm lại gọi. Nhưng mãy mà người vẫn lịm, mới xua tay và sẽ bảo rằng :

— Không can chi !

Bấy giờ hai phu-nhân đỡ *Mạnh-lệ-quân* dậy, đưa nước sâm-thang cho uống. Hồi lâu, tinh-thần mới dần dần trấn định. Bỗng lại thấy người nhà ở một ngoại hoàng-hồi chạy vào, không biết là việc gì.

Hai phu nhân đón hỏi thì chàng bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm hai phu-nhân ! *Hàng* công-tử (tức *Hàng-khói-thần*) đang ngồi ở thư-hiên, tiếp được tin nhà, bỗng nghe người ngã ra, *Mạnh* công-tử (tức *Mạnh-khói*) sai chúng tôi về lấy nước sâm-thang để đem cứu chữa.

Hai phu-nhân kinh sợ vội-vàng chạy sang chỗn thư-hiên thì *Mạnh-khói* đang cứu chữa cho *Hàng-khói-thần*. Hồi lâu, *Hàng-khói-thần* hơi tỉnh, mới nức-nở khóc mà kêu rằng :

— Hai thân ơi ! . . .

Hai phu-nhân xúm lại khuyên giải mà rằng :

— Hiền-sanh ơi ! Hiền sanh phải vững lòng, chớ khóc thương lắm cũng không ích gì cho nước vậy. Sự tai-biến này *Hàng-vương* đã nghĩ đến từ trước, cho nên mới bảo hiền sanh về đây. Hiền-sanh nên cố gượng làm khuây, để sau này nghĩ cơ báo-phục. Hiền-sanh nên xem như phụ-quân ta thuở trước, trải bao gian-khổ, mà vẫn một lòng sắt đá, chẳng chút chuyển dời.

Tô-đánh-tuyết bấy giờ dụ dàu như cắt, phẫn thương nghĩa-huynh là *Lương trần-lân*; phẫn nhớ con gái là *Phi-loan* quận-chúa, ruột tằm bối-rối, nỗi niềm càng nghĩ càng cay-đắng lòng.

Mạnh-lệ-quân vẫn còn thổ huyết, mới bảo *Triệu cầu* rằng :

— *Triệu-cầu* con ơi ! con chớ lo-sợ, ta vẫn có chừng « Cấp huyết », chỉ mấy ngày sẽ khỏi, chẳng có hề chi. Nương ta còn hiềm về một điều *Hàng-khói thần* ở đây, hoặc khi triều-đình giảng chỉ nữ-trốc thì làm thế nào. Cai bằng cho chàng sang *Vân-nam*, thay họ đổi tên mà tạm-chú ở ngoại-gia, chờ đến khi họ *Hàng* được ân-xá rồi, bấy giờ sẽ xuất đầu lộ diện.

Phò-mã *Triệu-cầu* và hai phu-nhân nghe nói, đều lấy làm độ-lự kế *Tô đánh-tuyết* thở dài mà rằng :

— Con *Phi-loan* bây giờ thế cũng đang ở trong ngục-thất.

Lưu-yên-ngọc nói :

— Khi nào đến nỗi thế ! chị em ruột thịt, chẳng lẽ lại nỡ lòng bại nhau !

Phò-mã *Triệu-cầu* nói :

— Con *Phi-giao* dẫu không nỡ lòng giam vào ngục-thất, nhưng tôi chắc con *Phi-loan* tính nguyện xin theo bọ *Hàng* thì thành ra cũng phải vào ngục-thất vậy.

Cả nhà bàn tính bồi lâu, rồi mới *Mạnh-khói* vào, bảo đưa *Hàng-khói-thần* về *Vân-nam*.

Mạnh-khói nói :

— Tôi vẫn muốn trở về quê-nhà, nay *Hàng* công-tử đã được khỏe-mạnh thì xin cho theo tôi xuống thuyền trở về *Vân-nam* một thể.

Mạnh-lệ-quân lại bảo hai phu-nhân rằng :

— Việc này chớ chậm-trễ, nên sửa soạn cho *Hàng-khi-thần* đi ngay.

Nói xong, sai người mời *Hàng-khói-thần* vào, *Mạnh-lệ-quân* gượng ngồi mà bảo *Hàng-khói-thần* rằng :

— Hiền-sanh ơi ! Việc lôi-nạn này xảy ra, thật là lỗi tự ta trước, nhưng sự-thế đã như thế này, cũng không thể làm sao cho được. Có biết bảo-thân mới phải là người minh-triết, ngày nay hiền-sanh nên theo *Mạnh-khói* bầy tạm lánh mình về *Vân-nam*.

(*Còn nữa*).

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1781 MỖI SỐ 0$03 NGÀY THỨ BẢY 10 MARS 1928

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

HANOI

DEPOT LEGAL INDOCHINE

ANNONCES